

OGÓLNY OPIS CHARAKTERU I RYZYKA INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH

1. Wstęp

W niniejszym dokumencie dla każdego typu inwestycji podane zostały podstawowe informacje, najważniejsze cechy i rodzaje ryzyka Instrumentów Finansowych. Erste Securities Polska S.A. (dalej jako „Erste”) zaleca Klientom uważnie za poznać się z tymi informacjami, tak aby byli oni świadomi swoich działań i związanego z nimi ryzyka.

2. Ogólne ryzyko związane z inwestowaniem

Każda inwestycja wiąże się z mniejszym lub większym ryzykiem. Oprócz ryzyka związanego z instrumentem finansowym inwestowanie wiąże się z ogólnym ryzykiem. Zazwyczaj prawdą jest stwierdzenie, że im wyższy jest oczekiwany zysk, tym większy jest poziom ryzyka. Poniżej przedstawiono najważniejsze (ogólne) zagrożenia dla potencjalnego inwestora

2.1 Ryzyko walutowe

Ryzyko kursowe to ryzyko, że inwestycja, której wartość wyrażona jest w krajowej walucie, jest wrażliwa na zmiany kursu waluty w stosunku do Walut obcych. W przypadku posiadania w ERSTE pozycji w Walucie obcej Klient ponosi ryzyko kursowe. Ryzyko kursowe powstaje także w przypadku inwestycji notowanych w Walutach obcych lub Instrumentów finansowych, które są wrażliwe na zmiany kursów walut.

2.2 Ryzyko stóp procentowych

Zmiany zarówno krótko, jak i długoterminowych stóp procentowych mogą mieć wpływ na wartość Instrumentów finansowych. Zmiana stóp procentowych może mieć wpływ na wszystkie rodzaje inwestycji w portfelu. Ogólnie można stwierdzić, że aktywa o stałej stopie procentowej, długoterminowe, gwałtowniej reagują na wahania stóp procentowych.

2.3 Ryzyko płynności

Ryzyko płynności zależy zarówno od liczby transakcji na Instrumencie finansowym, jak i jego swobody zbywalności (free float). W przypadku braku wystarczającej płynności na rynku, inwestor jest narażony na ryzyko, że w ogóle nie będzie mógł lub nie będzie mógł dokonać natychmiast sprzedaży papierów wartościowych po cenie rynkowej.

2.4 Ryzyko upadłości / ryzyko kontrahenta

Instrumenty finansowe emitowane są przez spółki i rządy, które mogą zbankrutować, gdy posiadamy ich instrumenty finansowe. Prawdopodobieństwo upadłości zależy od wiarygodności kredytowej emitenta. W przypadku upadłości może powstać sytuacja, że Klient staje się wierzycielem majątku podmiotu, który zbankrutował. W celu dokonania oceny ryzyka upadłości emitenta konieczne jest posiadanie wiedzy na temat jego zdolności kredytowej i praw przysługujących w przypadku jego bankructwa.

2.5 Ryzyko związane z danym rynkiem

System transakcyjny Erste daje możliwość dokonywania transakcji na różnych giełdach papierów wartościowych. Należy pamiętać, że na rynkach giełdowych mogą obowiązywać odmienne zasady dotyczące na przykład dozwolonych rodzajów zleceń, godzin otwarcia i stosowanego systemu handlu.

Przed rozpoczęciem handlu na nowych giełdach i rynkach dobrze jest zasięgnąć informacji o tych szczególnych przepisach. Zasady te mogą się okresowo zmieniać. W przypadku

inwestycji w spółki spoza głównych indeksów wskazane jest zachowanie szczególnej ostrożności. Spółki spoza głównych indeksów są mianowicie rzadziej kupowane i sprzedawane, przez co kurs jest często błędnie ustalony, a ryzyko strat jest znacznie większe. Niniejszy materiał zawiera jedynie ogólne informacje. W celu uzyskania dodatkowych informacji zawsze można skontaktować się z Departamentem Sprzedaży. Zalecamy również od czasu do czasu sprawdzać informacje na temat różnych giełd, które często można znaleźć na ich stronach internetowych.

2.6 Ryzyko przerwy w handlu i awarii

Istnieje możliwość, że handel danym Instrumentem finansowym nie jest chwilowo możliwy, jest poważnie opóźniony lub Klient nie może dokonać inwestycji za pośrednictwem określonego medium. Ponadto niektóre informacje mogą nie być dostępne (na przykład informacje kursowe lub potwierdzenie zlecenia), co w niektórych przypadkach może powodować znaczne straty. Bez względu na to, w jaki sposób operatorzy systemów obrotu oraz członkowie tych systemów staraliby się temu zapobiec, całkowite wykluczenie tego typu ryzyka nie jest możliwe. Wzięć należy na przykład pod uwagę sytuację, że infrastruktura techniczna zostanie uszkodzona przez osoby trzecie. Ponadto, w zależności od różnych przepisów giełdowych, może dojść do zawieszenia handlu, często w celu uniknięcia przypadkowego kształtowania się cen rynkowych.

Klient musi zdawać sobie sprawę, że różni operatorzy wykluczają swoją odpowiedzialność za problemy takie jak awarie, zawieszenie handlu i tym podobne. W rezultacie sytuacja taka może prowadzić do wystąpienia strat po stronie Klienta. Erste robi wszystko, aby uniknąć tego rodzaju sytuacji. Erste współpracuje jedynie z podmiotami mającymi dobrą reputację. Erste również sam może mieć awarię. Na przykład może to być awaria systemu transakcyjnego Erste, lub awaria połączeń z systemem obrotu. W przypadku awarii, Erste może podjąć decyzję o tymczasowym wstrzymaniu przyjmowania zleceń. Erste będzie starała się informować o awarii poprzez wiadomości na stronie internetowej lub w inny sposób. Podczas awarii Klient może złożyć zlecenie za pośrednictwem innych uzgodnionych kanałów komunikacji.

W przypadku niemożliwości połączenia się z Departamentem Sprzedaży prosimy o przesłanie wiadomości e-mail na adres . Dalsze instrukcje na temat tego, jak należy postępować w przypadku awarii, podane zostały poniżej.

W sprawie informacji na temat składania zleceń, odpowiedzi na inne pytania oraz uwag lub skarg dotyczących usług Erste prosimy zapoznać z zasadami rozpatrywania reklamacji wskazanymi w Informacji o Erste Securities Polska S.A.

2.7 Inne czynniki ryzyka

Ryzyko dla inwestora w odniesieniu do spadku kursu nie zależy wyłącznie od wyników firmy, w którą się inwestuje, ale także od ogólnego nastroju na rynku. Różne inne czynniki mogą także wpływać na wahania kursowe Instrumentów finansowych. Ich przykłady wymienione zostały poniżej:

- ryzyko płynności (ryzyko niskiej zbywalności),
- ryzyko polityczne (zmiana przepisów ustawowych i wykonawczych oraz innych przepisów rządowych, które dotyczą inwestora),
- ryzyko podatkowe (zmiana w opodatkowaniu inwestycji spowodowana zmianami obowiązujących przepisów podatkowych lub ich interpretacji),
- ryzyko inflacji (ryzyko spadku siły nabywczej polskiego złotego),
- ryzyko reinwestycji (ryzyko, że w chwili wykupu nie ma odpowiednich możliwości reinwestycji środków),
- i tym podobne.

3. Charakterystyka i rodzaje ryzyka związane z instrumentami finansowymi

Celem tego rozdziału jest przedstawienie podstawowych cech Instrumentów finansowych, w które Klient może inwestować poprzez Erste oraz związanych z nimi rodzajów ryzyka. Nie jest możliwe opisanie w tym rozdziale wszystkich cech oraz rodzajów ryzyka. Informacje zawarte w tym rozdziale nie uwzględniają indywidualnej sytuacji Klienta i mają charakter ogólny w stosunku do danego Instrumentu finansowego.

Wszystkie formy inwestowania oraz obrotu produktami są obciążone ryzykiem. Rodzaje ryzyka są uzależnione od rodzaju produktu, w który Klient inwestuje lub którym obraca. Inwestycja może mieć w mniejszym lub większym stopniu charakter spekulacyjny. Czasami można stracić tylko wkład, a czasami można stracić kwotę go przewyższającą. Może się tak zdarzyć w sytuacji na przykład inwestycji w kontrakty terminowe lub wystawione opcje oraz w przypadku korzystania z techniki krótkiej sprzedaży papierów wartościowych. Zazwyczaj prawdą jest stwierdzenie, że inwestycja z wyższym oczekiwanym zyskiem niesie ze sobą wyższy poziom ryzyka.

W przypadku Instrumentów finansowych, w które klient chce inwestować, a których cechy nie zostały opisane w tym rozdziale, Klient powinien sam dowiedzieć się, jakie rodzaje ryzyka inwestycji w instrumenty finansowe są z nimi związane.

Odnosnie wielu Instrumentów finansowych dany emitent sam udostępnia informacje. Informacje mogą być przekazywane na przykład w formie dokumentu Kluczowe Informacje dla Inwestorów, prospektów emisyjnych, sprawozdań finansowych, komunikatów na temat corporate actions (dywidend, wypłaty kuponów, praw itp.) i tak dalej. Erste zachęca do korzystania z tych informacji przy podejmowaniu decyzji inwestycyjnych. Usługi maklerskie Erste ograniczają się wyłącznie do realizacji zleceń („execution only”). Oznacza to, że Klient z własnej inicjatywy podejmuje decyzję o tym, jakie Zlecenia chce złożyć. Erste ogranicza swoją działalność do wykonywania Zleceń bez udzielania przy tym porad.

3.1 Akcje

Akcje to udziały w kapitale zakładowym spółki. Akcjonariusz otrzymuje prawo głosu w spółce i może być uprawniony do otrzymania dywidendy.

Czynniki ryzyka związane z akcjami

Cena akcji będzie się znacznie wahać, gdy istnieje niepewność odnośnie spodziewanego zysku z działalności spółki. Cena akcji zależy głównie od rozwoju sytuacji makroekonomicznej, informacji na temat spółki i/lub branży oraz polityki dywidendowej spółki. Zysk na jedną akcję jest dla każdego (typu) przedsiębiorstwa bardzo zróżnicowany. Także w przypadku akcji istnieje ryzyko utraty całego wkładu inwestycji w instrumenty finansowe. W przypadku upadłości spółki akcje z reguły tracą całą swoją wartość.

3.2 Kontrakty terminowe

Kontrakt terminowy to rodzaj transakcji polegającej na tym, że sprzedający „w przyszłości” po ustalonej cenie sprzedaje kupującemu określone ilości instrumentu bazowego (akcji, obligacji, towarów). Uwaga: w przypadku kontraktów terminowych, w przeciwieństwie do opcji, zarówno sprzedawca (który musi dokonać dostawy na czas), jak i kupujący (który musi dokonać zapłaty na czas) zaciągają zobowiązanie. Rozliczenie kontraktu terminowego odbywa się na podstawie dostawy instrumentu bazowego lub na podstawie rozliczenia w środkach pieniężnych (rozliczenie gotówkowe). W przypadku realizacji na podstawie dostawy strony są zobowiązane do faktycznego dostarczenia (w przypadku Papierów wartościowych poprzez przelew, w przypadku towarów zazwyczaj poprzez ich fizyczną dostawę) instrumentu bazowego oraz dokonania zapłaty ustalonej ceny. W przypadku

rozliczenia gotówkowego rozliczenie będzie miało miejsce w oparciu o kurs instrumentu bazowego w dniu wykonania.

Także w stosunku do zobowiązań wynikających z kontraktów terminowych konieczne jest ustanowienie zabezpieczenia. Z uwagi na to, że w przypadku kontraktów terminowych zarówno kupujący, jak i sprzedający zaciągają zobowiązania, obie strony muszą ustanowić zabezpieczenie. W przeciwieństwie do opcji zmiany kursu instrumentu bazowego nie prowadzą do zmian w wysokości zabezpieczenia, ale do zmiany wysokości codziennych płatności pomiędzy kupującym a sprzedającym kontrakty terminowe. W przeciwieństwie do opcji kontrakt terminowy nie zwiększa jakiegokolwiek wartości.

Ten złożony produkt jest odpowiedni dla inwestorów, którzy aktywnie śledzą swoje pozycje i posiadają wystarczającą wiedzę o Instrumentach pochodnych oraz obrocie instrumentami bazowymi i mogą sobie pozwolić na znaczne wahania kursu.

Czynniki ryzyka związane z kontraktami terminowymi

W przypadku kontraktów terminowych zabezpieczenie obejmuje jedynie niewielką część wartości instrumentu bazowego, którego ten kontrakt dotyczy. Ograniczony ruch cen instrumentu bazowego może jednak prowadzić do dużych strat (lub zysków) (efekt dźwigni). Zabezpieczenie, które inwestujący w kontrakty terminowe musi posiadać, zapewnia tylko pokrycie strat kursowych, ale nie wyklucza możliwości powstania większych strat, przewyższających wartość zastawu. Straty na kontraktach terminowych mogą być znaczne. Klient powinien dokładnie rozważyć, czy ten złożony produkt jest odpowiedni dla niego, biorąc przy tym pod uwagę swoją wiedzę i doświadczenie, pozycję finansową oraz cel inwestycji.

3.3 Obligacje

Obligacja to instrument dłużny emitowany przez agencję rządową lub firmę. Nabywca obligacji pożyczka emitentowi na uzgodniony z góry okres kwotę, od której emitent jest zobowiązany zapłacić odsetki w wysokości ustalonej (zwykle stałej) stopy oprocentowania. Wyjątek stanowią obligacje zerokuponowe. W przypadku tego typu obligacji przez cały okres do wykupu nienaliczane są żadne odsetki. Zysk z tego typu obligacji jest różnicą pomiędzy ceną zakupu a ceną wykupu.

Istnieje wiele różnych rodzajów obligacji z dużymi różnicami w poziomie ryzyka i wysokości zysku. Dlatego należy zachować ostrożność podczas inwestowania w obligacje i zapoznać się z dokumentami dostępnymi na temat danej obligacji. Oprócz bardziej tradycyjnych obligacji istnieją także specjalne rodzaje obligacji o bardzo złożonym charakterze (złożonej konstrukcji). Złożoność może dotyczyć sposobu zapłaty odsetek, sposobu wykupu, sposobu wydawania i specjalnych warunków pożyczki. Zysk z obligacji może być na przykład (częściowo) uzależniony od obowiązującej stopy procentowej (przykładami są obligacje z nadwyżką i obligacje z indeksowaną stopą procentową) lub od zysków uzyskanych przez emitenta (przykładowo obligacje dochodowe lub obligacje przychodowe). Ze względu na szczególne rodzaje ryzyka, które związane są z obligacjami o złożonym charakterze, nie można ich ogólnie traktować jak aktywa o stałym oprocentowaniu.

Czynniki ryzyka związane z obligacjami

Inwestycja w obligacje niesie ze sobą ryzyko. Ryzyko obligacji znajduje między innymi odzwierciedlenie w obowiązujących rynkowych stopach procentowych oraz zdolności kredytowej emitenta. Wzrost stóp procentowych będzie generalnie powodować spadek cen obligacji i odwrotnie. W przypadku spadku zdolności kredytowej emitenta istnieje zwiększone ryzyko niewypłacenia należnych odsetek oraz zagrożony jest wykup obligacji. Powoduje to

także spadek kursu. W przypadku upadłości obligatariusze mają pierwszeństwo przed akcjonariuszami do wypłaty swoich wierzytelności. Pomimo tego także w przypadku inwestycji w obligacje istnieje ryzyko, że cały zainwestowany wkład zostanie utracony.

Obligacje o złożonym charakterze na ogół oferują perspektywę wyższych zysków niż tradycyjne obligacje, ale równocześnie wiąże się z nimi wyższe ryzyko niż z tradycyjnymi obligacjami.

Obligacje wieczyste są wieczystą pożyczką, bez określonego terminu spłaty. Istnieje ryzyko, że oprocentowanie obligacji wieczystej przez pewien okres czasu lub na stałe jest niższe od tradycyjnych obligacji od tego samego lub porównywalnych emitentów. Na przykład, jeśli cena istniejących obligacji spada w wyniku oferty nowych obligacji o wyższym oprocentowaniu, wówczas powstała w ten sposób strata kursowa na obligacji wieczystej jest wyższa od straty kursowej tradycyjnej obligacji, ponieważ w przypadku obligacji wieczystej nie ma perspektywy spłaty pożyczki i możliwości reinwestowania środków przy wyższej rentowności. Ponadto bezterminowy charakter obligacji wieczystych sprawia, że termin wykupu może być dłuższy niż dla tradycyjnych obligacji, co powoduje powstanie większego ryzyka niewypłacalności.

Z obligacjami podporządkowanymi powiązane jest duże ryzyko niewypłacalności, ponieważ w przypadku ewentualnej upadłości emitenta ich posiadacz znajduje się w znacznie gorszej sytuacji niż posiadacz tradycyjnej obligacji, który może być konkurencyjnym wierzycielem. Posiadacz obligacji podporządkowanych musi przyjąć do wiadomości, że jego pożyczka zostanie spłacona dopiero po spłaceniu wszystkich innych wierzycieli emitenta.

Obligacje o zmiennej stopie procentowej (ustalanej w momencie emisji lub wprowadzonej później), takie jak „o zmiennym oprocentowaniu”, obarczone są ryzykiem, że oprocentowanie w danym momencie jest niższe niż oczekiwano, co prowadzi nie tylko do niższej rentowności, ale także strat.

3.4 Obligacje zamienne

Najbardziej typową obligacją zamienną jest obligacja, która w tzw. okresie konwersji może zostać pod pewnymi warunkami (zwykle na wniosek inwestora) wymieniona po kursie konwersji na akcje. Rozróżnia się obligacje zamienne i odwrotne obligacje zamienne. Obligacje zamienne dają prawo wymienić je na koniec terminu wykupu na z góry ustaloną ilość akcji. W przypadku odwrotnych obligacji zamiennych prawo to przysługuje emitentowi, gdy ten chce z niego skorzystać, a inwestor ma obowiązek zakupu ustalonej ilości akcji po określonej cenie.

3.5 Opcje

Opcja jest umową, w której strona sprzedająca opcję („wystawca”) przyznaje drugiej stronie („nabywcy”) prawo do kupna (mówimy wówczas o opcji „call”) lub sprzedaży (mówimy wówczas o opcji „put”) w trakcie lub po zakończeniu uzgodnionego okresu danego dobra, np. pakietu akcji, po cenie ustalonej z góry lub której sposób ustalenia został uzgodniony w umowie. Od tego prawa nabywca zwykle uiszcza opłatę wystawcy. Cena opcji to zazwyczaj ułamek wartości instrumentu bazowego. Oznacza to, że każdy ruch cen instrumentu bazowego prowadzi do większych zysków lub strat dla posiadacza opcji. Jest to tak zwany efekt dźwigni.

Opcje są odpowiednie dla inwestorów, którzy aktywnie śledzą swoje pozycje i posiadają wystarczającą wiedzę o Instrumentach pochodnych oraz obrocie instrumentami bazowymi i mogą sobie pozwolić na znaczne wahania kursu.

Pozycje nabyte (długie)

Nabywca opcji ma prawo (nie obowiązek) do kupna (w przypadku opcji „call”) lub sprzedaży (w przypadku opcji „put”) w trakcie lub po zakończeniu uzgodnionego okresu danego dobra po wcześniej ustalonej cenie. Nabywca opcji płaci za prawo, które uzyskuje po ich kupnie.

Czynniki ryzyka związane z pozycjami nabytymi

Potencjalna strata dla nabywcy opcji ogranicza się do zapłaconej ceny (premii). Z uwagi na efekt dźwigni działający w przypadku opcji ich wartość często się waha. Ryzyko utraty zainwestowanych środków jest większe niż inwestycja w same akcje bazowe. Ryzyko utraty całości środków wzrasta wraz ze wzrostem ceny wykonania (w przypadku opcji „call”) lub wraz z jej spadkiem (w przypadku opcji „put”). Z uwagi na to, że czas do wygaśnięcia opcji jest ograniczony, szansa na faktyczną stratę wkładu inwestycji w instrumenty finansowe jest większa.

Pozycje wystawione (krótkie)

Wystawca opcji bierze na siebie obowiązek (zobowiązuje się) do sprzedaży (w przypadku opcji „call”) lub kupna (w przypadku opcji „put”) danego instrumentu bazowego po wcześniej ustalonej cenie. Przyjmuje on więc na siebie zobowiązanie, za które otrzymuje kwotę pieniężną (premię). W stosunku do zobowiązań wynikających z wystawionych opcji, wystawiający opcje musi złożyć zabezpieczenie (depozyt/ margin) w postaci zastawu w środkach pieniężnych i/lub w Papierach wartościowych. Wysokość zabezpieczenia zmienia się wraz ze zmianami kursu instrumentu bazowego i jest obliczana każdego dnia. W przypadku gdy złożone przez wystawcę zabezpieczenie nie jest już wystarczające, ma on obowiązek zapewnić dodatkowe zabezpieczenie – na przykład poprzez wpłatę środków pieniężnych – lub zamknięcie pozycji.

Czynniki ryzyka związane z pozycjami wystawionymi

Zabezpieczenie, które wystawca opcji musi posiadać zapewnia tylko pokrycie strat kursowych, ale nie wyklucza możliwości powstania strat przewyższających wartość zastawu. Wystawca opcji może ponieść (nieograniczone) straty, które mogą wielokrotnie przewyższyć zapłatę otrzymaną za opcje. Poza wystawieniem opcji z odpowiednim zastawem jako zabezpieczenie możliwe jest również wystawienie (częściowo) zabezpieczonych opcji typu „call”, na przykład opcji typu „call” na akcje, które posiada się w portfelu. Ryzyko jest wówczas ograniczone.

3.6 Fundusze inwestycyjne

Poprzez inwestowanie w fundusze inwestycyjne można w prosty sposób osiągnąć dywersyfikację swojego portfela inwestycji w instrumenty finansowe. Dzięki funduszom inwestycyjnym można również inwestować (pośrednio) w Instrumenty finansowe, które dla inwestorów indywidualnych nie są dostępne w inny sposób. Skład portfela inwestycji w instrumenty finansowe danego funduszu inwestycji w instrumenty finansowe jest szczegółowo opisany w danym prospekcie. Skład portfela inwestycji w instrumenty finansowe dobierany jest z zachowaniem wcześniej ustalonych proporcji pomiędzy różnymi rodzajami aktywów, takimi jak środki pieniężne, akcje, obligacje, nieruchomości i surowce. Oferta funduszy inwestycyjnych dostępna jest na regulowanym rynku giełdowym oraz poza giełdą. Różnica ta jest określana jako notowane i nienotowane fundusze inwestycyjne. Ponadto rozróżnić można otwarte oraz zamknięte fundusze inwestycyjne. Otwarty fundusz ma możliwość zbywania nowych jednostek uczestnictwa w chwili wpływu do funduszu nowych środków pieniężnych i z kolei odkupienia jednostek uczestnictwa w chwili odpływu środków pieniężnych z funduszu. Wartość otwartego funduszu inwestycji w instrumenty

finansowe opiera się o wartości aktywów netto (suma wszystkich inwestycji tego funduszu). Fundusz zamknięty nie ma możliwości zbywania nowych jednostek uczestnictwa, przez co cena zależy od popytu i podaży udziałów w tym funduszu na rynku finansowym. Dla wszystkich inwestycji, ale szczególnie w przypadku zamkniętych funduszy inwestycyjnych, ważne jest, aby korzystać ze zleceń limitowanych. Zapobiega to sytuacji, w której transakcja zostaje zrealizowana po nieoczekiwanie wysokim lub niskim kursie.

Czynniki ryzyka związane z funduszami inwestycyjnymi

Fundusze inwestycyjne mogą inwestować prawie we wszystko. Nie można zatem wiele powiedzieć na temat ryzyka inwestycji w fundusz inwestycyjny bez uzyskania informacji na temat polityki inwestycyjnej danego funduszu. Fundusz może nie korzystać z pożyczonych pieniędzy, krótkiej sprzedaży i obrotu Instrumentami pochodnymi w celu finansowania inwestycji i/lub zwiększenia posiadania niektórych klas aktywów. Tego typu struktura zazwyczaj zwiększa prawdopodobieństwo wahania kursu funduszu inwestycji w instrumenty finansowe. Informacje te można znaleźć w prospekcie emisyjnym. W przypadku zamiaru inwestowania w fundusz inwestycyjny konieczne jest zatem zapoznanie się z polityką inwestycyjną oraz celami inwestycyjnymi danego funduszu.

Fundusze oferowane są od stron na całym świecie. Niektóre na bardziej, a niektóre mniej regulowanych jurysdykcjach. Oczywiście to nic nie mówi o inwestycji w dany fundusz, jednak należy wziąć pod uwagę że, fundusze inwestycyjnych z krajów mniej regulowanych mogą ponosić dodatkowe ryzyko, które należy wziąć pod uwagę przy podejmowaniu decyzji

Pozycje w nienotowanych funduszach inwestycyjnych można zakupić tylko w niektórych przypadkach poprzez subskrypcję. W tym przypadku należy z góry wpłacić środki pieniężne na konto na przykład zarządzającego funduszem lub strony, która administruje danymi klientów tego funduszu. Oznacza to, że nie ma miejsca bezpośrednie dostarczanie jednostek uczestnictwa lub udziałów w wyniku wpłaty środków pieniężnych. Inwestorzy, którzy dokonują subskrypcji nienotowanego funduszu inwestycji w instrumenty finansowe, muszą wziąć pod uwagę, że wiąże się z tym zwiększone ryzyko kredytowe, ponieważ w tym przypadku nie dochodzi do bezpośredniego wydania jednostek w momencie dokonania płatności. Istnieje ryzyko, że instytucja, która otrzymała pieniądze, zbankrutuje w okresie od otrzymania wpłaty do przekazania płatności funduszowi inwestycyjnemu. Kwota, która jest rezerwowana w momencie subskrypcji w celu sfinansowania pożądanego jednostek uczestnictwa, przechodzi wówczas na rachunek masy upadłościowej instytucji. W tym przypadku żadne udziały w funduszu nie mogą zostać przekazane inwestorowi, a na inwestorze może ewentualnie pozostać zobowiązanie do zapłaty.

Dodatkowe informacje na temat konkretnych funduszy inwestycyjnych można znaleźć w ich Kluczowych Informacjach dla Inwestorów. Dokument ten jest dostępny na stronie internetowej danego funduszu. Kluczowe Informacje dla Inwestorów w zwięzły i przystępny sposób opisują propozycję inwestycyjną funduszu wobec inwestora. Wszystkie kontrolowane fundusze inwestycyjne w Europie, które oferują udziały nieprofesjonalnym inwestorom, mają obowiązek udostępnić dokument Kluczowe Informacje dla Inwestorów.

3.7 Warranty

Warrant ma cechy zbliżone do opcji z tą główną różnicą, że nie jest on nabywany od nieznanej drugiej strony na giełdzie papierów wartościowych, lecz jego emitentem jest spółka lub instytucja (rządowa), która ustala warunki warrantu. Nie jest możliwe zajęcie krótkich pozycji w warrantach.

Czynniki ryzyka związane z warrantami

Czynniki ryzyka związane z warrantami są podobne do czynników ryzyka związanych z nabyciem opcji kupna. Dodatkowym czynnikiem ryzyka wiążącym się z warrantem jest to, że wartość warrantu zależy od wypłacalności emitenta.